

Bezzegh Tibor¹: Egyes formatervezési mintaoltalmi alapfogalmak a joggyakorlat alapján

Debreceni Jogi Műhely, 2008. évi (V. évfolyam) 4. szám (2008. október) 62-68.

Bevezetés

Az Európai Unió a formatervezési mintaoltalom összehangolását szolgáló 98/71 EK irányelv megalkotását követően arra a következtetésre jutott, hogy a belső piac jobb működése érdekében szükség van az EU egész területére kiterjedő hatályú mintaoltalom biztosítására is. Ennek érdekében született meg a 6/2002 EK rendelet (továbbiakban: rendelet) a közösségi formatervezési mintáról, mely az oltalmazható minta fogalmát, a megsemmisítési okokat tekintve megegyezik az irányelvben foglaltakkal. A formatervezési mintaoltalom európai szinten egységesített szabályai számos olyan, a tagállamok korábbi jogában ismeretlen, elemet tartalmaznak, amelyeknek az értelmezése a tagállami hatóságok és bíróságok feladata. A rendelet értelmében a közösségi mintaoltalmat a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal bírálja el és tartja nyilván. A rendelet 24. cikke szerint a lajstromozott formatervezési mintaoltalom a Hivatalhoz benyújtott kérelem, illetve bitorlási perben indított viszontkereset alapján a közösségi formatervezési mintaoltalmi bíróság által semmisíthető meg. A megsemmisítési osztály első fokon bírálja el a kérelmet, a határozat ellen a Hivatal Fellebbezési Tanácsához jogorvoslati kérelemmel lehet fordulni. A Fellebbezési Tanács döntése ellen pedig a közösségi mintaoltalmi bíróságokhoz lehet fordulni. (Megjegyzendő, hogy ezek a tagállamok által kötelezően kijelölendő bíróságok, amelyek a rendelet alapján a saját eljárásrendjükkel összhangban járnak el az Unió jogát közvetlenül alkalmazva.) A Hivatal a Megsemmisítési Osztály jogerőre emelkedett, iránymutatónak tekintendő elsőfokú határozatait és Fellebbezési Tanács egyes döntéseit a honlapján hozzáférhetővé teszi, segítve ezzel a rendeletben is deklarált elv teljesítését az egységes európai jogalkalmazás megteremtése körében.

A joggyakorlatnak a formatervezési mintaoltalom esetében különös jelentősége van, mivel az oltalmazhatóság feltételei és a kizárások között számos olyan fogalmat használ a jogszabály, amelyet a gyakorlat tölt ki tartalommal. Amint az előbbiekben kifejtésre került, a Hivatal gyakorlata iránymutató és hatással van mind a közösségi mintaoltalom, mind a harmonizált tagállami mintaoltalom alkalmazása során a tagállami hivatalok és bíróságok jogalkalmazói gyakorlatára nézve. Sajnálatos módon a hazai joggyakorlat ebben a témakörben még az előfizetéses külön döntvénytár adatbázisban sem lelhető fel, ezért a magyar gyakorlat felkutatását és feldolgozását időhiány miatt – terveimmel ellentétben egyelőre nem tudtam megvalósítani. A magyar gyakorlat összevetése az OHIM gyakorlatával egy későbbi kutatás és egy nagyobb lélegzetű dolgozat tárgyát kell, hogy képezze.

Jogszabályi háttér

A jelen előadásban a tagállamok mintaoltalmi jogában korábban részben vagy egészben ismeretlen új fogalmi elemek, különösen az újdonság és egyéni jelleg kettős kritériumrendszerén belül a tájékozott használóra tett összbemutató, a nyilvánosságra jutás fogalmát, az alkotói szabadságfok megítélését kívánom bemutatni. Mindehhez szükséges a jogszabályi háttér rövid ismertetése, amelyen a Megsemmisítési Osztály és a Fellebbezési Tanács döntései alapulnak. A rendelet 25. cikke tartalmazza a megsemmisítési okokat, amelyek alapján a kérelem előterjeszthető. A 25. cikk (1) a) pontja szerint, amennyiben a minta nem felel meg a 3. cikk a) pontban foglalt definíciónak, az oltalom megsemmisítése kérhető. Ezzel kapcsolatos döntés nem került közzétételre, aminek az a magyarázata, hogy már az elbírálás során kiszűri a Hivatal a jogszabály szerint termékformának el nem fogadható

kialakításokra vonatkozó kérelmeket. A 25. cikk (1) b) pontja alapján megsemmisítési ok, amennyiben a minta nem teljesíti a 4.-9. cikkben foglalt feltételeket. A gyakorlatban a megsemmisítések több, mint 90%-a ezen a rendelkezésen alapul, ezért részletesebb kifejtése indokolt. A 4. cikk alapján az új és egyéni jellegű minta részesülhet oltalomban. Összetett termék esetében pedig akkor, ha az alkotórész önmagában is kielégíti az oltalmazhatósági feltételeket és rendeltetésszerű használat során látható marad. Az 5. cikk az újdonság fogalmát határozza meg, amely szerint új a minta, ha azzal azonos formatervezési minta még nem jutott nyilvánosságra. Azonosak a minták, ha külső jellegzetességei csak lényegtelen részletekben térnek el, a 25. cikk (1) d) pontja lényegében a definíciót megismételve külön megsemmisítési okként deklarálja. A 6. cikk az egyéni jelleg meghatározását tartalmazza, amely a megsemmisítési eljárásokban leginkább hivatkozott elem, együtt a nyilvánosságra jutás körével. Egyéni jellegű a minta, ha bármely nyilvánosságra jutott mintához képest a tájékozott felhasználóra eltérő összbemutatót tesz. Az egyéni jelleg megítélésakor figyelembe kell venni, hogy az alkotó milyen szabadságfokkal rendelkezett a tervezés során. A 7. cikk a nyilvánosságra jutás fogalmát tartalmazza az 5. 6. cikkel összefüggésben: a minta egyes kivételektől eltekintve, akkor tekintendő nyilvánosságra jutottnak, ha bármilyen módon bárki számára hozzáférhetővé vált, azzal a szűkítéssel, hogy a közösségen belül, az ágazatban működő szakmai köröknek a rendes üzletvitel során bekövetkező tudomásszerzésének potenciális lehetősége a követelmény. A 8. cikk a kizárólag a műszaki rendeltetés által meghatározott formai kialakítások és az un. kapcsolódó elemek kizárására vonatkozik. A 9. cikk a közrendbe, közérkölcsebe ütköző minták oltalomban részesítésének megakadályozását szolgálja. A közzétett döntések között nem szerepelt ilyen eset. A 25. cikk (1) e) pontja a formatervezési mintában használt olyan megkülönböztető jelzés használatára vonatkozó kizárási okot tartalmazza, amelynek használatát a jogosult megtilthatja a tagállami vagy közösségi jog alapján (a gyakorlatban a védjeggyel ütközés esetéről van szó). A 25. cikk (1) f) pontja a tagállam szerzői joga alapján védelemben részesített műnek a mintában történő jogosulatlan használatának a jogosult kérelme alapján történő megtiltására vonatkozik. Külön kiemelést érdemel a jogosulatlan felhasználás fordulat, mivel a rendelt egyebekben kifejezetten deklarálja kumulatív oltalom lehetőségét. A 25. cikk (1) g) pontja a nemzeti jelképek jogosulatlan felhasználásához kapcsolódó megsemmisítési kérelem kategóriáját tartalmazza, amelyre példát a közzétett gyakorlatban nem találtam.

Újdonság

A jogszabályi háttér ismertetése során elmondottaknak megfelelően a leggyakrabban megsemmisítésre a 25 cikk (1) bek. b) pontja alapján, a mintának a rendelet 4-9. cikkébe ütközés miatt kerül sor. Ezen belül is a leggyakoribb ok az újdonság, egyéni jelleg és ezzel összefüggésben a nyilvánosságra jutáshoz kapcsolódó kizárás. Az újdonság és az egyéni jelleg viszonyában megállapítható, hogy az újdonság hiánya minden esetben kizárja az egyéni jelleg vizsgálatát, ami abból ered, hogy az egyéni jelleg meghatározása ugyanazon definíció szigorúbb kritériumot tartalmazó változata. Az újdonságot szokás objektív, vagy teljes újdonságnak is nevezni, amely teljes egyezőséget követel meg az ütköző minták között. Ez lényegében mérlegelésre nem ad lehetőséget a hatóság, bíróság számára. Ehhez képest bírói mérlegelés körébe tartozik, hogy a külső jellegzetesség eltérése lényegtelen részletekre szorítkozik-e.

/Az újdonság hányára ld.: SIA SCRUPLES ICD 00001329 ügy²/ A külső jellegzetesség lényegtelen elemének tekintették az eltérő feliratozást és méretezésbeli eltéréseket /CAMPER SL ICD 0002665 ügy³/ Korábban nyilvánosságra jutott mintának tekintette a Fellebbezési Tanács (Case 216/2005-3 „coffe maker”) egy ügyben⁴ a korábban regisztrált és a hivatalos lapban közzétett, a mintával egyező háromdimenziós védjegyet. Az eset jelentősége, hogy a

nyilvánosságra jutott védjegy is lehet újdonságrontó, a rendelet értelmezésében tehát az azonos minta fordulat nem szűkíti az alkalmazási kört a mintaként nyilvántartott kialakításokra, állhat az más nevesített oltalom (pl. használati minta) hatálya alatt is.

Az előzőekből nyilvánvaló, hogy az újdonság hiányán alapuló megsemmisítési ok (25. cikk (1) b)) nem keverendő össze a 25. cikk (1) e) esetével, amely a lényegében a védjegy jogosulatlan felhasználásának tilalmát deklarálja, ez az esetkör bővebben a későbbiekben kerül kifejtésre.

Egyéni jelleg

Az egyéni jelleg megítélése során az alkotói szabadságfok és a tájékozott felhasználóra tett összbemutató meghatározásának módja igényli a joggyakorlat választát. Ebben a körben elvi élel a Fellebbezési Tanács elsőként foglalt állást a Case 196/2006-3 „underwater motive device” ügyben.⁵ Egy vízalatti bűvár motor esetében mondta ki a Tanács, hogy fogantyú a berendezés egészét tekintve nem tekinthető lényegtelen elemnek, de ennek az eltérősége nem alapozza meg az felhasználóra tett eltérő összbemutató megállapítását. A Fellebbezési Tanács azt is kimondta, hogy amennyiben a mintaoltalom csak a fogantyúra terjedt volna ki (mintaoltalom megadható a dolog egy részére is – ld.: 3.cikk a)), úgy ez alapot adhatott volna a mintaoltalom fenntartására.

Az összbemutató vizsgálata során a Hatóság minden esetben hangsúlyozza, hogy azonnali és nyilvánvaló eltérést kell érzékelnie a felhasználónak az eltérő egyéni jelleg megállapíthatóságához. Nem alapulhat tehát az egyéni jelleg megítélése a használó alapos elemző vizsgálatán. A SIACO esetben⁶ (ICD 000003622) talpbéléseken alkalmazott levélmintázat stilizált, geometrikus jellege az egyik mintánál, szemben a másik mintánál a levélminta részletesen kirajzolt, kidolgozott megvalósítása miatt eltérő egyéni jelleget állapított meg a Hatóság. Az eset érdekes az alkotói szabadságfok értelmezése szempontjából is, mivel a határozat indokolása abból indult ki, hogy a láb formája meghatározza bélés alakját, tehát lényegében az anyag és mintázat lehet tervező munka tárgya. Az alkotói szabadságfok egy orvosi pipetta mintaoltalmával kapcsolatban a vizsgálatot a fejrészre szűkítette le, mivel a nyél a formai kialakítása nem lehet meghatározó elem, azt a funkció határozza meg. (3M USA ügy⁷ ICD 0000040) /Ennek az esetnek érdekessége, hogy egy spanyol használati minta ütközésére hivatkozott a bejelentő a közösségi mintával szemben./ A BUILT NY. INC (ICD 0000002038) ügyben,⁸ melyben palack-hordótáskákra vonatkozó minták összehasonlítására került sor, kifejtette a Megsemmisítési Osztály indokolásában, hogy az eltérő összbemutatót a tényleges használat során kell megítélni. A jelen jogesetben tehát akkor, amikor a palackok a táskában vannak, nincs azonban jelentősége az üres, használaton kívüli állapotban jelentkező különbségeknek.

A tájékozott felhasználóval értelmezésére vonatkozóan a Hivatal gyakorlatából leszűrhető, hogy minden esetben az adott termékkörhöz igazodik a felhasználói csoport, amelynek az ismeretszintje mérvadó. Így jött figyelembe konyhai eszközök esetében a háziasszonyokra, játékok esetében a gyermekekre tett összbemutató megítélése. A vizsgálat szempontjából természetesen ebben az esetben is az EU területén élő végső felhasználókat kell alapul venni. A Fellebbezési Tanács a Case 1310/2005-3 biscuits,⁹ vagyis keksz ügyben kifejtette, hogy a tájékozott felhasználó semmi esetre sem formatervezőt vagy kekszgártót jelent. Az a személy jön számításba, aki végfelhasználóként valamilyen rendszerességgel szokott az adott termékből vásárolni.

Az alkotói szabadságfok értelmezése kapcsán a Fellebbezési Tanács, szemben a megsemmisítési osztály véleményével, arra az álláspontra helyezkedett, hogy jelentősége lehet a tervezőnek adott megbízás terjedelmének is, amely álláspont nyilvánvalóan jelentősen behatárolhatja az eljáró hatóság döntési szabadságát.

Nyilvánosságra jutás

A nyilvánosságra jutással kapcsolatosan a HONDA – KWANG YANG MOTOR (ICD 00000990) ügy¹⁰ tartalmaz elvi érvényű megállapításokat. Az érintett szakmai körök által látogatott, a közösségben hozzáférhető internetes adatbázisokban található kialakításokról a Hivatal álláspontja szerint tudomást szerezhettek, ezért a korábbi minta ilyen nyilvánosságra jutása minden esetben megalapozza a későbbi azonos minta megsemmisítését. A konkrét esetben az USA szabadalmi nyilvántartásával kapcsolatban mondta ki a megsemmisítési osztály, hogy a specializálódott szakmai körök azt feltehetően ismerik, látogatják tevékenységük során. Más esetben a Hivatal japán internetes adatbázissal összefüggésben is kimondta, hogy a nyilvánosságra jutás megvalósult.

A szakmai körök értelmezésére vonatkozóan a Hivatal gyakorlatából leszűrhető az iparjogvédelemben ismert elv, hogy az adott szakmai területen működő jó szakember ismeretszintjét kell alapul venni. A formatervezés professzionalizálódása révén ez azt jelenti, hogy szinte kizárólagosan a formatervezők ismeretszintjét vizsgálják, ezen belül azonban a szakma specializálódása miatt jelentősége van a szakterületnek (a rendelet szóhasználatában: ágazatnak). Az érintett szakmai körök vonatkozásában kiemelés érdemel, hogy nem szükséges az érintett ágazaton belül az EU egész területén, valamennyi az ágazatban működő szakmai kör számára ismertté váljon a minta, elegendő, ha erre a Közösségen belül egy tagállamon belül valósul meg.

Egyéb jogvédelem alatt álló kialakításokba ütköző minta

Ahogy a korábbiakban már szó esett róla, a megsemmisítési okok között gyakran szerepel a formatervezési minta ütközése védjeggyel, használati mintával vagy szerzői művel. A Hivatal gyakorlata ezekkel összefüggésben is a használóra tett összbenyomásra hivatkozik, vagyis az egyéni jelleg hiányára alapított megsemmisítési eljárásnál elmondottakhoz hasonlóan.

A 25. cikk (1) e) pontja a megkülönböztetésre alkalmas megjelölés jogellenes használatára alapított megsemmisítési okot rögzíti. Annak ellenére, hogy a meghatározás nem tartalmazza, a gyakorlatban a védjegy és a formatervezési minta ütközésének kizárását szolgálja ez a rendelkezés. A FLEX EQUIPOS – Procter and Gamble (ICD 000002764) esetben¹¹ a Hivatal kifejtette, hogy a védjegyben és a mintában használt azonos betűszó „FLEX” egyezősége önmagában nem alapozza meg a megsemmisítést, még akkor sem, ha az a mintában abszolút dominánsan szerepel. A formai kialakítás, a színek, szimbólumok jelentősebb eltérése elegendő a különbségtételhez egy védjegy és a minta között.

Az előző esettel szemben, egy háromdimenziós védjeggyel kapcsolatos ügyben,¹² /STABILO Case (ICD 0000246)/ a Hivatal a befoglaló formát vette elsődlegesen vizsgálat alá. A német gyártó hazájában bejegyzett védjegye alapján kérte a későbbi kínai jogosult által elnyert közösségi mintaoltalom megsemmisítését jól ismert kihúzó filctollának védelme érdekében. A Hivatal a védjegy és minta domináns elemének, a körvonal és arányok hasonlósága alapján döntött kínai jogosult mintájának megsemmisítéséről. Nem vette figyelembe lényegi eltérésként a színezést és az ujjak részére kialakított rovátkolást.

A mintaoltalom és a háromdimenziós védjegy ütközésének érdekes esete a DANONE ügy¹³ (ICD 000002939). A mintaoltalmat bejelentő személy egy kartonpapír „multipack” csomagolást védett le mintaoltalommal, úgy, hogy a bejelentésben használt ábrához jól felismerhetően Danone Actimel palackokat használt fel – az egyezés ebben a körben teljes volt. A Danone a palackot védő háromdimenziós nemzetközi védjegyére hivatkozva kérte a mintaoltalom megsemmisítését. A Hivatal a kérelemnek helyt adott arra hivatkozással, hogy a

csomagolás kartonpapír része nem volt elkülöníthető a védjegyoltalom alatt álló terméktől, tehát a joghurtos pohártól.

A 25. cikk (1) f) pontja a szerzői művek jogosulatlan felhasználásával okozott jogsértést igyekszik megakadályozni. Lényeges megjegyezni itt is, hogy csak a jogosulatlan felhasználás tiltott, hiszen a kumulatív oltalom lehetőségét maga a rendelet deklarálja. Jellemzően tervrajzok és a mintaoltalom ütközése fordul elő a gyakorlatban. Az AUDI ügyben¹⁴ (ICD 00001014) egy irodaépülettel kapcsolatosan a Megsemmisítési Osztály deklarálta, hogy a hasonló stílus nem alapozza meg az azonos összbenyomást. A konkrét esetben az épület elemeinek elhelyezkedését, a méretezést, az alkotói szabadságfokot vette alapul.

Kizárólagosan műszaki rendeltetés által meghatározott kialakítás

A tagállamok mintaoltalmi jogában régóta ismert elv a műszaki rendeltetés által kizárólagosan meghatározott kialakítások kizárása az oltalom alól. Ennek megítélése azonban országonként eltéréseket mutatott. A műszaki jellegű formatervezési elemek kapcsán a Hatóság azt az álláspontot fogadta el, hogy a kizárólag műszaki célú berendezések (ebben az esetben a motorblokk, motoralkatrészek) sajátos elhelyezése és az általuk gyakorolt összbenyomás megalapozhatja az oltalomban részesítést /ld.: HONDA – KWANG YANG MOTOR (ICD 00000990)/. Nem tekinthető kizárólag a műszaki megoldás által diktálnak a kialakítás, amennyiben azonos műszaki tartalom (funkció) elérhető más formai megoldás révén is. A Hivatal gyakorlata nyilvánvalóvá teszi, hogy a túlnyomó részben, sőt teljesen műszaki jellegű kialakítás is oltalomban részesülhet, ha a védelem a rendeltetésszerű használat során látható elemekre terjed ki. Az elzárt, leburkolt motorelemek – amelyek például csak javítás során válnak láthatóvá- nem vehetők figyelembe az oltalom szempontjából. A Hivatal gyakorlatából az is nyilvánvaló ugyanakkor, hogy a kizárólagosan műszaki rendeltetés által meghatározott kialakítás a védelem szempontjából nem vehető figyelembe, ez nem áll mintaoltalom alatt önmagában sohasem. A jogesetben vázolt speciális esetben az ilyen – vagy részben ilyen elemekből álló kialakítás egésze áll mintaoltalom alatt, ezt az elvet egyébként a rendelet 4. cikk (2) bekezdése az összetett termék vonatkozásában rögzíti is.

Összegzés

Általános jelleggel, több jogesetet áttekintve megállapítható, hogy a Hivatal joggyakorlata egységesnek tekinthető, mind a jogkeresők, mind a jogalkalmazók számára megfelelő iránymutatást adnak a válogatott jogesetek, amelyek alapján viszonylag jól megítélhető az eljárás kimenetele, amely a jogbiztonságot szolgálja. A döntések iránymutatók kellene, hogy legyenek a tagállami hatóságokra és a mintaoltalmi bíróságokra is, a közzétett döntések ezen hatásának elemzése egy nagyobb terjedelmű tanulmány tárgyát képezheti. A tagállami bíróságokra gyakorolt hatás egyebekben nem vitatható, jól példázza ezt a „Proctor and Gamble Co./Reckitt Benckiser” ügy,¹⁵ amely az angol High Court of Justice előtt zajlott. Az ítélet indokolásában a bíróság az OHIM Megsemmisítési Osztályának gyakorlatára utalt, amelyet rendkívül hasznosnak ítélt.

Short Analyses of Basic Definitions of Design Law According to the Practice - Summary

The Committee of the European Union after the issue of the Directive 98/71/EC found that the integrity of the internal market needs an easily accessible uniform protection of designs that covers the whole territory of the Community. For this reason was issued the 6/2002 EC

regulation on Community Designs. The most important definitions and the grounds for invalidity are absolutely identical in the directive and the regulation. My aim by this short essay is to interpret the main definitions of design law by analysing some published cases of the Office for Harmonisation in the Internal Market (OHIM). The case law has important role in the field of design law since the requirements of protection and the grounds of invalidity contain a number of unique terms can be construed only by practice. As a consequence of the harmonised design law the practice of the Office can exercise a strong guiding effect not only on the application of community design law but national level design laws in the procedure of the national offices and courts. . 25 (1) point b) is the most used ground for invalidity in practice when a conflict with Art. 4-9. occurs. Within this point lack of novelty, individual character and prior disclosure shall be mentioned first of all. In the relation of novelty and individual character it seems of the cases that lack of novelty always excludes any further examination of individual character since individuality can be considered a narrower definition of novelty. By analyzing the overall impression produced by a design to an informed user the Office always underline that the difference must be instantly and obviously recognizable. The impression shouldn't be based on through examination of the informed user. The invalidity division stated that any prior design in important databases on internet shall be deemed to be known by the specialised circles and can result the disclosure according to the regulation. In connection with features dictated solely by its technical function the Office stated that designs contain only elements of merely technical purpose (in this case an engine block and engine parts) specific position of such elements and the general impression of the whole enough to provide legal protection for such features. There is no ground for invalidity pursuant to this reason if the same technical function can be achieved by different design.

In my essay I focused on the most the above mentioned most relevant parts of some definitions. My future plan is to analyse the differences between the legal practice of different European countries concerning this issue.

Felhasznált irodalom:

José J. Izquierdo Peris: The declaration of invalidity in respect of of Community designs: first decisions of OHIM's Boards of Appeal (<http://oami.europa.eu/en/office/ejs/pdf/Izquierdo.pdf>)

¹ A szerző a Miskolci Egyetem ÁJK Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola III. éves hallgatója. A jelen tanulmány a Debreceni Egyetem által 2008. április 25-én rendezett V. Doktorandusz Konferencián elhangzott előadás írásos változata.

² [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000001337-decision-\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000001337-decision-(EN).pdf)

³ [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002665_decision_\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD_000002665_decision_(EN).pdf)

⁴ José J. Izquierdo Peris: The declaration of invalidity in respect of of Community designs: first decisions of OHIM's Boards of Appeal <http://oami.europa.eu/en/office/ejs/pdf/Izquierdo.pdf> 9.o.

⁵ José J. Izquierdo Peris id. mű 12.o.

⁶ [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD%20000003622%20decision%20\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD%20000003622%20decision%20(EN).pdf)

⁷ <http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/22454-0001.pdf>

⁸ [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000002038-decision-\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000002038-decision-(EN).pdf)

⁹ José J. Izquierdo Peris id. mű 18.o.

¹⁰ [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000000990-decision-\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000000990-decision-(EN).pdf)

¹¹ [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD%20000002764%20decision%20\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD%20000002764%20decision%20(EN).pdf)

¹² [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000002426-decision-\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD-000002426-decision-(EN).pdf)

¹³ [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD%20000002939%20decision%20\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/ICD%20000002939%20decision%20(EN).pdf)

¹⁴ [http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/1014\(EN\).pdf](http://oami.europa.eu/pdf/design/invaldec/1014(EN).pdf)

¹⁵ www.bailii.org/ew/case/EWHC/Ch/2006/3154.html